

УДК 811.111(07)

О. О. Пальчикова*к. пед. н., доц., доц. кафедри англійської філології
Криворізький державний педагогічний університет***РОЛЬ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОГО КОМПОНЕНТА
У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ****THE ROLE OF CULTURAL COMPONENT
IN ENGLISH TEACHERS' TRAINING**

У публікації обґрунтовано важливість урахування культурологічного компонента у підготовці вчителів англійської мови; з'ясовано, що у фразеологізмах найбільш яскраво відображено соціокультурні реалії, притаманні різним етносам; подано приклади інтерпретації сталих словосполучень на занятті.

Ключові слова: культурологічний компонент, підготовка учителів англійської мови, мультикультурний простір, фразеологізми.

The publication substantiates the importance of taking into account the cultural component in course of English teachers' training; states that phraseological units most vividly reflect the socio-cultural realities peculiar to different ethnic groups; sets the examples of interpretation of set expressions in class.

Key words: cultural component, English teachers' training, multicultural space, phraseological units.

У сучасному мультикультурному освітньому просторі відбувається взаємообмін не лише мовним, а й культурним досвідом, що передбачає прийняття світобачення, традицій, звичаїв, особливостей поведінки нетотожних культурних спільнот задля уникнення непорозумінь та бар'єрів під час спілкування у різних сферах життєдіяльності. Своєю чергою, урахування культурологічного компонента у процесі підготовки вчителів англійської мови уможливіло розуміння мовних явищ, що різняться в рідній та іноземній мовах через з'ясування історичної, культурної, філософської спадщини, відображених у мовній картині світу носіїв.

Найбільш яскраво культурний складник віддзеркалено у фразеологізмах. І. Огієнко наголошував: “добірна національна фразеологія – душа кожної мови, сильно її красить і збагачує” [3, с. 15]. “У фразеологізмах часто міститься метафоричний елемент, <...> їх не можна перекладати дослівно, <...> у багатьох випадках вони мають явно виражене національне забарвлення, <...> фразеологічні одиниці часто не мають абсолютних відповідників в іншій мові”, – зазначає О. Бондаренко [2, с. 271–277]. Підтримуємо погляди науковців та вважаємо, що ключовим завданням під час засвоєння фразеологізмів є формування в студентів навичок розрізнення і правильного вживання сталих конструкцій з неоднаковим стилістичним забарвленням, розуміння контекстуальної зумовленості їх. Наведемо приклади тлумачення фразеологізмів.

Так, ключове місце в британській культурі відведено кухні, а одним із найвідоміших атрибутів сніданку є бекон, що зазвичай подають із яйцями та ковбасками. Відтак фраза *bring home the bacon* (досл. *приносити додому бекон*) має кілька варіантів перекладу: *досягти успіху / заробляти на хліб із маслом / бути годувальником сім'ї*. Витоки ідіоми сягають XII століття та пов'язані з традицією нагородження “половинкою” бекону (половина свиної туші) тих пар, які можуть присягнути, що не сперечалися протягом року і одного дня. Походження фразеологізму ґрунтується на історії місцевої пари, яка в 1104 році вразила пастора своєю шлюбною відданістю настільки, що він нагородив їх означеним призом. Сьогодні традиція проходить один раз на чотири роки у місті Грейт-Данмоу (Велика Британія), де пари демонструють глибоку прихильність одне одному та змагаються за нагороду [5]. Отже, бекон здавна був символом достатку, бо сніданок з беконом міг дозволити собі не кожен британець; нині асоціюється з обсягом коштів, необхідних для забезпечення заможного життя.

Загальновідомо, що погода у Великій Британії непередбачувана, мінлива та дощова, що вплинуло на формування таких рис характеру британців, як урівноваженість,

стриманість, іронічне ставлення до навколишніх подій і вчинків, та знайшло відображення у мовній картині світу. Фразеологізм *to keep money for a rainy day* (досл. *зберегти гроші для дощового дня*) означає *відкладати гроші на “чорний день”* та сягає середини 1500-х років, коли його було вперше згадано в італійській п’єсі А. Грацині *La Spiritata* (Одержима). Пізніше твір було перекладено на англійську мову і перейменовано в *Bugbears* (Хобгобліни): *Wold he haue me kepe nothing against a raunye day?* (*Would he have me keep nothing for a rainy day?* – *Він доручив би мені нічого не відкладати на “чорний день”?*). Отже, словосполучення *rainy day* (досл. *дощовий день*, в перекладі “чорний день”) асоціюється зі скрутними погодними умовами, хмарним небом, а фразу *to keep money for a rainy day* вживають, коли ситуація вимагає збереження коштів та витрати їх у разі нагальної потреби [4].

Отже, як бачимо, дослівний переклад англійських фразеологізмів та їх українських еквівалентів різняться, що пояснюється нетотожним історичним підґрунтям, відмінними кліматичними умовами, несхожим способом мислення тощо.

Література

1. Бакум З. П., Пальчикова О. О., Костюк С. С. Навчання іноземних мов: крос-культурний підхід : монографія. Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2019. 288 с.
2. Бондаренко О. М., Радзівська О. В. До проблеми перекладу англійських фразеологізмів. *Система і структура східнослов’янських мов : зб. наук. праць*. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. Вип. 3. С. 271–277.
3. Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Історія української літературної мови. Київ : Наша культура і наука, 2001. 440 с.
4. Rogers J. *The Dictionary of Cliches*. New York : Ballantine Books, 1992. 305 p.
5. *The Phrase Finder*. URL : <https://www.phrases.org.uk/meanings/bring-home-the-bacon.html>